

5. neděle postní C – 13.3.2016

Janovo evangelium 8,1-11

Ježíš odešel na Olivovou horu. Ale brzo ráno se zase objevil v chrámě a všechen lid přicházel k němu. On se posadil a učil je. Tu k němu učitelé Zákona a farizeové přivedli ženu přistiženou při cizoložství. Postavili ji doprostřed a řekli mu: "Mistře, tato žena byla dopadena v cizoložství při činu. Mojžíš nám v Zákoně nařídil takové ženy ukamenovat. Co říkáš ty?" Tou otázkou ho chtěli přivést do úzkých, aby ho měli z čeho obžalovat. Ježíš se však sehnul a psal prstem na zem. Když nepřestávali otázkami na něj dotírat, vzpřímil se a řekl jim: "Kdo z vás je bez hříchu, ať první hodí po ní kamenem." A sehnul se opět a psal na zem. Když to uslyšeli, jeden za druhým se vytráceli, starší napřed, až zůstal on sám a žena před ním. Ježíš se vzpřímil a řekl jí: "Ženo, kam se poděli? Nikdo tě neodsoudil?" Odpověděla: "Nikdo, Pane." Ježíš řekl: "Ani já tě neodsuzuji. Jdi a od nynějška už nehřeš!"

Téma: Odložit zášť, hněv, násilí a pomstu.

Podobenství O marnotratném synu obsahuje hluboké ponaučení pro každého z nás. Ježíš prohlašuje, že milosrdenství není pouze Otcovo jednání, ale stává se kritériem k pochopení, kdo jsou jeho pravé děti. Jsme zkrátka povoláni žít milosrdenství, protože nejprve bylo prokázáno nám. Odpuštění urážek se stává nejzřetelnějším výrazem milosrdné lásky a pro nás křesťany je imperativem, od kterého nemůžeme odhlédnout. Zdá se to obtížné, tolikrát odpouštět! A přece je odpuštění nástrojem, který je nám dán do rukou, abychom dosáhli vyrovnanosti srdce. Zanechat zášť, hněv, násilí a pomstu je nezbytnou podmínkou šťastného života. Přijměme proto apoštolovu pobídku: „Slunce ať nezapadá nad vašim hněvem“ (Ef 4,26). A zejména naslouchejme Ježíšovým slovům, jimiž učinil milosrdenství ideálem života a kritériem věrohodnosti naší víry: „Blahoslavení milosrdní, neboť oni dojdou milosrdenství“ (Mt 5,7). Tímto blahoslavenstvím se během Svatého roku necháme obzvláště inspirovat.

Je jasné, že milosrdenství je v Písmu svatém klíčovým slovem, označujícím Boží jednání s námi. Bůh se neomezuje pouze na prohlášení o svojí lásce, ale činí ji viditelnou a hmatatelnou. Ostatně, láska by nikdy nemohla být abstraktním slovem. Pro svou povahu je konkrétním životem: úmysly, postoje a chování se ověřují v každodenních činech. Boží milosrdenství je jeho odpovědnost za nás. Bůh se cítí odpovědný, přeje si tudíž naše dobro a chce nás vidět šťastnými, plnými radosti a vyrovnanosti. Milosrdná láska křesťanů musí mít stejnou vlnovou délku. Jako miluje Otec, tak milují i děti. Jako je milosrdný On, tak jsme i my povoláni k milosrdenství jedněch vůči druhým.

Svátost smíření – svatá zpověď je místem uzdravení duše. Ne aby duše neměla flastr nebo sádru. Abych žil v obnoveném vztahu s Bohem – Dárcem života. Kdybych hned po svaté zpovědi zemřel, jdu do nebe. Je to málo? Měla by mít tato svátost smíření ještě větší hodnotu? Vadí mně jít se vyzpovídat? Můžu jít do zpovědnice, abych se smířil s Bohem: vyznám zlo, které jsem způsobil a které mě mrzačí. Bůh jako odpověď odpustí a promění můj život Božím dobrem.

Důležitá součást mého obrácení a mého odhodlání ke zpovědi je lítost. Lítost je nezbytná a hlavní část svaté zpovědi. Co je to lítost? Čím víc rozumím tomu, jak zlo škodí, čím víc je mi jasné, jak hřích zabíjí život – tím bezradnější jsem nad vysvětlením, co to vlastně lítost je? Lítost je i cit i rozhodnutí mé svobodné vůle. Ale lítost není rozum, lítost není výpočet.

Na moji lítost odpovídá Bůh tak, že mi odpouští hříchy. Lítost je bolest duše nad spáchaným zlem. Lítost je, když se duše otřese nad ošklivostí spáchaného hříchu. Lítostí vidím ošklivost

hříchu, a přeji si, abych se hříchu nedopustil. Mám-li lítost, je mi jasné, jak hřích je to největší zlá věc, co by mě mohla potkat – raději zemřít s láskou k Bohu, než mít účast na hříchu – protože tak jsem o Boží lásku přišel. A kdybych nyní ve stavu hříchu zemřel, přijdu i o nebe.

O čem nás poučuje katechizmus a vzdělanost ve víře? Je lítost přirozená, nadpřirozená nedokonalá a nadpřirozená dokonalá. Přirozená lítost je, že mě chytli a vztek, že musím platit pokutu. Nedokonalá lítost je vědomí, že teď jsem přišel o nebe – a bez Boha zemřu. Dokonalá lítost znamená, že nepřemýšlím nad vlastní škodou – ale vidím Boží lásku, vidím Ježíšův kříž, na kterém je Ježíšova bolest pro můj hřích a Ježíšova láska, která mi odpouští. Dokonalá lítost je, když lituji z lásky k Bohu. Dokonalá lítost je, když vím, že jsem hříchem potupil nevyšší pravdu a lásku.

Dokonalá lítost má sílu ihned odpustit každý hřích – rozhodnu-li se co nejdříve jít ke svaté zpovědi. Nejdít ke svaté zpovědi by znamenalo, že lítost přeci jenom nebyla dokonalá. Když jdu ke svaté zpovědi – pro dokonalou lítost mi bylo odpuštěno dokonce dříve, než jsem svátost smíření vykonal.

Alespoň nedokonalou lítost potřebuji pro svatou zpověď. Svatá zpověď má tu účinnost i pro nedokonalou lítost mi hříchy odpustit.

Lítost je i cit i rozhodnutí mé svobodné vůle. Ale lítost není rozum, lítost není výpočet.

Zvířátka se rozhodla, že si v lese uspořádají olympiádu. Někdo věděl, co to je, jiná zvířátka nevěděla – ale závodit, že prý budou všichni. Tak jim to sova začala vysvětlovat: „Víte, každá zlatá medaile svědčí o tom, že někdo udělal něco naprosto zbytečného rychleji nebo lépe než všichni ostatní.“ Sportovní disciplíny byly různé, některé byly hodně zvláštní – jako například medaile za to, kdo postaví na potoce lepší hráz. Byla na to tři družstva: hmyz, kožešinoví savci a obojživelníci (žáby a tak dále). Jenom bobři se nechtěli vůbec zúčastnit. Celé odpoledne usedavě plakali: „To bude ostuda – jak asi bude vypadat hráz, když ji postaví žába nebo střevlík. To bude ostuda. Na takovou hráz se nevydržím dívat. A navíc jestli přijede bobří návštěva ze sousedního lesa, to bude ostuda, nikdo se s námi nebude chtít bavit.“

A tak bobři nesoutěžili, jenom usedavě plakali. Tři družstva začala pracovat na hrázích. Opravdu to dopadlo neslavně. Střevlíci a komáři nakonec litovali, že začali. Říkali: kde teď budou tůňky pro naše larvy? Podívejte – těchto pět tůňek nám zmizí. Netrvalo dlouho a litovali i obojživelníci. Žáby zjistili, že na potoce s nepovedenými hrázemi se ani pulci nebudou mít tak dobře. Tak naříkali: „Kéž by nás ani nenapadlo tu hráz stavět.“

Medvěd s liškou se nejprve na soutěž těšili. Říkali si: „To budou bobři koukat, co dokážeme.“ „Naše hráz bude lepší, než ty jejich – protože nás je víc, liška je chytřejší a medvěd je silnější.“ Ale zajíček si všimnul, jak ta soutěž bobry trápí. A tak přemluvil lišku a medvěda, aby žádnou hráz nestavěli. Přemluvil je. Ale to nebylo všechno. Víte, co společně ještě vymysleli? Jak napravit to špatné rozhodnutí: a šli a komáři i žabí hráz zbourali. Zvláštní bylo, že u toho vůbec nemluvili, neřekli ani slovo. A potok byl zase jako dřív.

Jak má vypadat naše lítost? Co Pánu Bohu řekneme? „Kéž bych ani nezačal nad zlem přemýšlet.“ Nebo: „Kéž by mě ani nenapadlo hřešit.“ Ale jestli to řekneme proto, že jsme si to vypočítali, jako komáři – tak to žádná lítost není. Nebo jestli říkáme Pánu Bohu jak je nám to líto, že jsme si to sami jaksi zkomplikovali – tak jako žába v příběhu, také to žádná lítost není.

Nemusíme ani mluvit, liška a medvěd také neřekli nic. Máme se vžít do toho, co si asi Bůh myslí, když se na nás dívá. Vždyť Bůh ví, že z mého zla a hříchu nic dobrého nevznikne. A že

mě Bůh má rád, tak ho to mrzí – ví, že za chvíli uvidí moje větší trápení.

Litovat znamená jít – a zlo se svého života vyhodit. To, že vyhodím zlo ze svého života, není ta lítost – jako bourání hrází nebyla lítost. Ale půjde podle toho poznat 1) že mám Boha rád a jsem mu vděčný 2) že zlo nechci a lituji toho.